

De Veenarbeid en nog wat.

turfmaker voor het opmaken der turf hetzelfde bedrag, n.l. als er sponturf wordt gemaakt, voor den baggeraar, waartoe de specie dunner moet worden gespreid is dat 10 cent minder.

Bovengenoemde woningen en trekkerstenten worden reeds vroeg in het voorjaar gebouwd, als weer, en bij niet inpoldering, waterstand het toelaten, liefst zoo vroeg, dat de turfmaker, die begin Maart kan betrekken, tegen dien tijd begint hij te afbonken om straks, met Paschen, als wanneer de baggerlieden in het veen komen, voor deze den boel klaar te hebben. Op het veen toch zit, in z'n maagdelijken toestand, 'n zekere dikte van 25 tot 30 c.M.

teelgrond, bonkaarde genoemd, die verwijderd moet worden vóór men het eigenlijke veen bemachtigen kan. In lange strooken van 2 tot 3 en ook wel 4 M. breedte wordt die bovengrond dan afgegraven en van weerszijden in den vorm van dijkjes opgekruid en wel zoover van het ontbonkte deel af, als de ruimte voor het straks door den baggerman te spreiden slik dit noodig maakt. Is de turfmaker hiermee klaar en Paschen in het land, dan komen de trekkers van alle kanten, somtijds bij heele bataillons tegelijk opzetten en is een paar dagen later de stille en eenzame veenstreek in een onafzienbaar terrein van woelige bedrijvigheid herschapen, dwarrelen de rookwolken van de in het veld aangelegde vuurtjes

TURFMAKERSWONING EN OP HET LAND GETROKKEN BOKWONING
IN DE VEENDERIJ TE BEETS.

lustig de lucht in en kletteren de gereedschappen op en in het veen.

Hoe dat in zijn werk toegaat? Gewoonlijk op deze wijze:

De trekkers of baggerlieden werken zooals ik boven reeds aanstipte in het span, twee aan twee. Een van hun beiden is dan de graver en de andere de menger. De graver staat op het ontbonkte veen en steekt, graaft met bewonderenswaardige handigheid de veen in dikke vierkante brokken uit en werpt die met één armbeweging in een naast hem staanden grooten bak, nadat het bovenste spit op deze wijze één diep over de breedte is uitgeworpen, staat het daardoor ontstane geultje reeds vol water en moet hij om het

dieper zittende tweede spit te bemachtigen, dit reeds op het gevoel doen, daar het zwarte veenwater in 't geheel niet doorzichtig is, op dezelfde wijze graaft hij 't derde, 't vierde en vaak zelfs nog meer op, al naar mate de veenlaag dik is, eerst wanneer hij zand voelt mag hij een spitlengte achterwaarts gaan en zoo vervolgens, totdat ten slotte, na dagen en dagen op die wijze te hebben doorgewerkt, de heele, voor hem ontbonkte strook, is opgegraven en in een diepe gleuf, (boksloot) is veranderd. Dat veengraven is zeer zwaar en onge-

OP HET LAND GETROKKEN BOKVAARTUIG (SOORT PRAAM).